

end straffen for forbrydelser, der vedrører penge. Derfor mener vi, at det er vigtigt, at man ser straffen i sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg har en enkelt bemærkning til fru Sandy Brincks konklusion på debatten, hvor det fremgik: Hvorfor ikke vedtage det her og nu eller ret hurtigt, når vi stort set alle sammen var enige om det for to måneder siden?

Jeg vil godt sige, at jeg i min ordførertale som konklusion sagde, og nu læser jeg op af Folketingets referat:

»Det er ikke godt nok. Men det er et kæmpe skridt fremad, og tak for det.«

Kl. 16.25

Det er ikke godt nok, og det begrundede jeg dengang med, at når man sidder og læser bilaget med en række helt konkrete domme afsagt inden for de sidste 3, 4, 5 år igennem, må jeg indrømme, at det altså gælder for nogle af dem, at selv om man lægger et år oveni, synes jeg stadig væk, det er en for lille straf i forhold til den ekstreme vold og krænkelse, der er sket.

Derfor var det et kæmpe skridt fremad, men ikke helt stort nok. Men det kommer i løbet af kort tid i det nye år.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 4:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne om praktisk og personlig bistand i lov om social service.

Af Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

(Fremsat 6/12 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne ønsker med dette forslag at pålægge regeringen at fremsætte lovforslag om ændring af reglerne om personlig og praktisk hjælp.

Ifølge forslagsstillerne skal lovforslaget indeholde et retskrav på hjælp til basale funktioner for opretholdelse af en almindelig dagligdag, hvis borgeren ikke kan gøre tingene selv, og fastsættelse af minimumsregler for, hvor tit hjælpen skal tildeles samt i hvilket tidsmæssigt omfang, og endelig ønskes der fastsat ret til erstatningsbesøg i tilfælde af aflysning af hjælpen.

Regeringen er helt enig med forslagsstillerne i ønsket om, at de mennesker, der har brug for personlig hjælp og pleje samt praktisk bistand til udførelse af nødvendige opgaver i hjemmet, skal sikres, at de rent faktisk også får denne hjælp.

Regeringen er ligeledes enig med forslagsstillerne i, at der selvfølgelig skal være tid og rum til omsorg, og at hjælpen skal ydes med forebyggende og aktiverende sigte. Det fremgår allerede af den eksisterende lovgivning og intentionerne, der ligger bag den.

Da det ligger regeringen meget på sinde at sikre en bedre omsorg for og pleje af de ældre, der har brug for hjælp, har vi derfor også i regeringsgrundlaget »Vækst, velfærd – fornyelse« lagt op til en lang række initiativer på ældreområdet, som dels indskærper kommunernes pligt til at yde den hjælp, som den ældre har krav på, dels giver ældre både flere valgmuligheder og en langt større grad af fleksibilitet og indflydelse på den hjælp, der udføres.

På hjemmehjælpsområdet vil regeringen først og fremmest sikre, at de ældre får den hjælp, kommunen som myndighed har truffet afgørelse om. Regeringen vil derfor tage initiativ til at sikre, at de ældre får den tildelte hjemmehjælp. Kommunerne skal forpligtes til at give erstatningstimer for udebleven hjemmehjælp, og det skal være op til de ældre selv at beslutte, om erstatningshjælpen skal leveres af kommunen eller af andre.

Derudover vil regeringen fremsætte forslag om at gøre hjemmehjælpen mere fleksibel. Det skal være muligt for de ældre i langt større omfang end i dag selv at sammensætte indholdet af

den hjemmehjælp, der leveres. Regeringen vil derfor lægge op til, at den ældre selv sammen med hjemmehjælperen kan bestemme, hvad den afsatte tid skal bruges til.

Som det formentlig også vil være forslagsstillerne bekendt, ønsker regeringen desuden at fremsætte forslag om friere valg på ældreområdet dels i form af frit valg af plejehjem, dels i form af at give de ældre mulighed for frit at vælge mellem kommunale og private leverandører.

De nævnte initiativer er alle omfattet af regeringens program for, hvilke initiativer regeringen inden for de første 100 dage vil tage som første skridt til gennemførelse af regeringsgrundlaget.

Under henvisning til ovennævnte kan regeringen ikke støtte forslaget, men vi er enige i intentionerne i det.

Troels Lund Poulsen (V):

Det var med interesse, jeg har gennemlæst Enhedslistens beslutningsforslag nr. B 4, som vi har mulighed for at drøfte her i dag. Først og fremmest mener Venstre, at der er mange gode og rigtige intentioner i beslutningsforslaget.

Det er nu ikke på alle områder, Venstre er enig i beslutningsforslaget fra Enhedslisten, men vi har noteret os, at også Enhedslisten ønsker at gøre noget for at sikre vores ældre medborgere.

Kl. 16.30

For Venstre har det gennem lang tid været et stort ønske at sikre bedre omsorg for og pleje af de ældre, som har behov for hjælp. Det handler om at give de ældre og deres familier et bedre redskab i hænde til at sikre ordentlig kvalitet i ældreplejen. Kommunernes monopol på ældreplejen skal væk og erstattes af frit valg.

Retten til frit at vælge er derfor et af de vigtigste bidrag til at ændre på den tankegang, der ligger bag meget af den ældreservice, der leveres i dag.

Alle ældre, der får tildelt hjemmehjælp, både praktisk bistand og personlig pleje, skal have ret til at vælge, om hjemmehjælpen skal komme fra kommunen, være en privat person eller et privat firma. Og det frie valg skal ikke kun gælde hjemmehjælpen i snæver forstand, det skal også gælde f.eks. udbringning af mad til ældre.

Samtidig er det en forudsætning for fritvalgsordningen, at de, der sørger for hjemmehjælpen, indgår en aftale med kommunerne. Aftalen skal fastlægge kvalitetskrav, herunder sikring af de

enkeltes retssikkerhed ved aflysning af hjemmehjælpen.

Hjemmehjælpen skal efter Venstres opfattelse gøres mere fleksibel. Det skal være muligt for de ældre i langt større omfang end i dag selv at sammensætte indholdet af den hjemmehjælp, der leveres. Når den ældre får tildelt et givet antal timer, er det op til hjemmehjælpen og den ældre at aftale, hvordan timerne skal udmøntes.

Derfor kan Venstre heller ikke støtte Enhedslistens tanker om mindsteregler for hjemmehjælpen. Mindsteregler for hjemmehjælpen kan have den virkning, at visse ældre overhovedet ikke visiteres til hjemmehjælp, fordi det personlige skøn er erstattet af stive regler og bureaukratiske formularer, og det er jo netop det, vi forsøger at slippe af med. Vi har jo i sommerens løb set konsekvensen af stoppurstyraniet i bl.a. Københavns Kommune. Her stod hensynet til reglerne over hensynet til den ældre, og det vil vi ganske enkelt ikke være med til.

Venstre har tidligere fremført det synspunkt, at de ældre skal sikres kompensation, hvis den lovede hjemmehjælp udebliver. Det står vi ved. Vi mener, at det skal have konsekvenser for kommunerne, hvis hjemmehjælpen udebliver. Kommunerne skal forpligtes til at give erstatningstimer inden for en rimelig tid, og det skal være op til de ældre, om erstatningstimerne skal leveres af kommunen eller af andre.

Venstre ønsker også et generelt løft af ældreplejen. Det skal for det første ske ved at stille krav til kommunerne om, at samtlige ældre skal tilbydes frit valg af hjemmehjælp. For det andet skal det ske ved at afsætte 500 mio. kr. til et løft af den samlede ældresektor.

Men penge gør det ikke alene. Der er først og fremmest brug for en organisering af ældreplejen, som er anderledes end den, vi kender i dag. Retten til det frie valg mellem offentlig og privat hjemmehjælp er et af de vigtigste bidrag til at ændre på den tankegang.

Venstres bud på løsning af de nuværende problemer i vores ældrepleje går således den stik modsatte vej af Enhedslistens. På vegne af Venstre ser jeg mig derfor nødsaget til at afvise Enhedslistens beslutningsforslag.

Derimod ser Venstre frem til, at regeringen fremsætter sit lovforslag om frie valg på ældreområdet, hvor Venstre varmt kan støtte de initiativer, som er beskrevet i regeringsgrundlaget: Vækst, velfærd og fornyelse.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Når jeg nu sidder og lytter til Venstres nye ordfører, kan jeg ikke lade være med at spørge: Når den ældre og hjemmehjælperen selv skal tilrettelægge arbejdet, skal det så forstås sådan, at den nye regering ønsker husmoder afløseren genindført? Er det det, vi taler om, eller taler vi om visitering efter timer? Det synes jeg godt, at jeg vil have et svar på.

Første næstformand (Svend Auken):

Ønsker hr. Troels Lund Poulsen at svare? Man kan godt markere ved at række fingeren i vejret. Det er svært at læse nye medlemmers kropssprog.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Som jeg sagde i min ordførertale, og som jeg også gerne vil præcisere igen over for fru Grete Schødt, er det selvfølgelig sådan, at vi har den tiltro, at den ældre og kommunen sammen laver en prioritering af det her område. Det er det, vi vil lægge op til, og det er også det, vi vil gøre gældende, nemlig at man aftaler en overenskomst, som så bliver godkendt af kommunen på det pågældende område.

Første næstformand (Svend Auken):

Fru Grete Schødt som ordfører.

Grete Schødt (S):

Ja, vi kan jo prøve under udvalgsarbejdet at stille hinanden det spørgsmål. Så kan det være, vi kommer lidt tættere på, hvad det egentlig handler om.

Men beslutningsforslaget her – ændring af reglerne om praktisk og personlig bistand – om et minimum på 2 timers hjemmehjælp pr. uge lyder faktisk meget godt. Initiativet er ikke så dårligt, og vi er fuldstændig enige om, at vores ældre skal have den hjælp, de har brug for, og de skal også have den hjælp, de har krav på. Vi er også enige i, at aflyste timer skal erstattes, men det skal de faktisk også allerede i dag ifølge den lovgivning, vi har. Under udvalgsarbejdet vil vi, som jeg sagde før, stille nogle uddybende spørgsmål.

Kl. 16.35

Men jeg vil godt spørge Enhedslisten, hvordan man forestiller sig, at det her skal udmøntes. Har vi arbejdskraften? Hvad med økonomien ude i kommunerne, hvis man skal garantere

hver eneste hjemmehjælpsmodtager 2 timers hjælp pr. uge?

I Socialdemokratiet er vi meget optaget af at gøre hjælpen meget bedre, og ingen skal være i tvivl om andet, end at vi er positivt indstillet over for alle nye initiativer, der kan gøre det her bedre. Man bliver bare nødt til i dette Folketing at forholde sig til én ting, og det er, at der mangler hænder, der mangler arbejdskraft, der mangler hjemmehjælpere. Ingen kan løfte det her område, før man erkender, at det handler om arbejdskraft uanset alt andet. Det vil jeg bare minde om.

Men vi er positivt indstillet, og vi går til arbejdet, når vi når til udvalgsbehandlingen.

Aase D. Madsen (DF):

Ja, så ser vi i dag det første af de såkaldte drilleforslag, som Enhedslisten har bebudet, at de vil komme frem med over for Dansk Folkeparti. Det er vi jo faktisk utrolig glade for, og vi er meget tilfredse med det. Enhedslisten har bebudet, at man har sat sig for her i salen punkt for punkt at sætte fokus på Dansk Folkepartis nye arbejdsprogram og vore valglofter på det sociale område, og det siger vi mange tak for.

Når det er sagt, vil jeg gøre det helt klart, at vi selv bestemmer, i hvilken takt forslagene skal finansieres og vedtages, og med hvilke flertal. Dansk Folkeparti har ingen fine fornemmelser i den retning, når bare vi får bedre forhold for de mange hjemmehjælpsmodtagere, der i øjeblikket får hjælp på et niveau, der af og til kan minde om omsorgssvigt.

Det drejer sig om manglende tid, mange aflysninger og mislykkede indkøbsordninger, ensomhed, mangel på rengøring osv. Dette beslutningsforslag på hjemmehjælpsområdet omhandler et retskrav, minimumsregler og en erstatningsydelse ved aflysning.

Man kan ikke ligefrem sige, at det er en dugfrisk nyhed her i Folketinget, men derimod et resultat af den forrige regerings undladessyndter på hjemmeplejeområdet igennem mange år, hvor regeringen i øvrigt har haft flertal med den yderste venstrefløj. Det er simpelt hen for dårligt og et omsorgssvigt uden lige over for vore ældre og andre svage grupper.

Det her er i hvert fald et eklatant eksempel på valglofter, der ikke er blevet holdt. Den daværende socialdemokratiske socialminister så gennem fingre med de helt klare og erkendte ulovligheder og omsorgssvigt på hjemmehjælpsområdet, der i en lang periode fandt sted i Køben-

havns Kommune, og under den socialdemokratiske ledede regering skete der stadig en glidende aftrapning af den praktiske hjemmehjælp. Bl.a. viser undersøgelser fra Danmarks Statistik, at hjemmehjælpstimer i stigende grad bliver brugt til den helt nødvendige personlige pleje til de mange meget gamle i eget hjem, der desværre ikke kan få den nødvendige plejehjemsplads.

Men det skal ikke være et alibi for efter salamimetoden at fjerne den praktiske hjemmehjælp, som det sker nu i mange kommuner. Behovet er der jo stadig, derfor skal vi se alvorligt på, om der reelt bliver visiteret efter dette behov i forbindelse med den praktiske hjælp. Vi kan ikke acceptere kreativ bogføring på hjemmehjælpsområdet.

Men for at gøre en lang historie kort ser vi med meget stor fortrøstning frem til de kommende finanslovforhandlinger, hvor Dansk Folkeparti kan være med til at udmønte den halve milliard kroner, som regeringen har afsat til et generelt løft af ældreplejen.

Det ændrer dog ikke ved, at vi, såfremt vi ikke når et tilfredsstillende resultat her, vil komme tilbage og tage stilling til den eventuelle flertalsmulighed, der ligger i de andre drilleforslag, som Enhedslisten har bebudet kommer frem.

Men lad mig sige, at Dansk Folkeparti i sandhed kan leve op til vores slogan, at vi er et glad parti. Vi har to flertalsmuligheder her i Tinget, og dem vil vi naturligvis benytte os af, for at vi kan få gennemført vores valgløfter. Det ligger helt klart.

Kl. 16.40

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg vil godt spørge Dansk Folkeparti og fru Aase D. Madsen, om det er rimeligt at blive ved med at bruge Københavns Kommune som et dårligt eksempel. En kommune, der selv tog hånd om sine problemer, der selv erkendte, at de havde for mange aflysninger, som satte ind over for problemfeltet allerede pr. 1. oktober i år, hvor de afsatte 80 mio. kr. til at erstatte den hjemmehjælp, der var aflyst.

Jeg synes, det er urimeligt at blive ved at trække det eksempel frem. Problemet er løst i kommunen, som det også bør løses. Vi kan jo ikke lovgive os ud af alting herindefra, så jeg synes, man skal holde op med at bruge det som eksempel.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg kan love fru Grete Schødt, at jeg aldrig vil undlade at komme tilbage til det. Det var så pinligt at se gang på gang gennem et halvt år, hvor den forhenværende socialminister allerede i april havde erkendt i tv, at det var ulovligheder i Københavns Kommune, at der intet blev gjort. Jeg prøvede med onsdagsspørgsmål, jeg prøvede med skriftlige spørgsmål.

Først i oktober måned tog ministeren fat om det, og der findes i lovgivningen et sted, hvor der står, at Socialministeriet skal i det omfang, man bliver klar over, at der foregår ulovligheder bl.a. på hjemmeplejeområdet, henvende sig til tilsynsmyndighederne. Tilsynsmyndighederne var i dette tilfælde indenrigsministeren, og det gjorde den forhenværende socialminister Dam Kristensen ikke. Det var ansvarsforflygtigelse.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Da fru Aase D. Madsen fremturer med at bruge Københavns Kommune som eksempel, vil jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at Dansk Folkeparti i Københavns Borgerrepræsentation stemte imod forbedringer af hjemmeplejen.

Jeg forstod ikke helt på fru Aase D. Madsen, om Dansk Folkeparti går ind for beslutningsforslaget, eller om man kun går ind for det, hvis hr. Anders Fogh tillader, at man går ind for det.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Hvis den nye statsminister vil være med til at betale for de goder, som Dansk Folkeparti vil have gennemført på hjemmehjælpsområdet, så siger vi da ja. Hvorfor skulle vi dog sige nej?

I det øjeblik den nye statsminister eller socialministeren ikke vil tilgodese de ting, der ligger i det, som Dansk Folkeparti gerne vil have ind i finanslovforhandlingerne, så har jeg jo sagt, at vi kan finde flertal til anden side, måske endda med Enhedslisten.

Jeg skulle også svare på noget om Københavns Kommune. Ja, der var en stor pakke, som Dansk Folkeparti skulle stemme for i Københavns Kommune, og der var ikke afsat penge nok. Derfor var æbler og pærer blandet sammen for at fange Dansk Folkeparti ind netop til det forlig, for vi kunne ikke være med til det, fordi man satte så mange ting sammen.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Man kan næsten ikke gøre det bedre, end fru Aase D. Madsen selv gør det. Dansk Folkeparti de taler, og de taler, og de taler om alt det, de gerne vil. Nu er det realiteter. Lad os så se, hvad I indeholder.

I vil gerne stemme for, hvis hr. Anders Fogh har penge. Det er en helt ny situation for Dansk Folkeparti. Nu har vi lige nøjagtig Dansk Folkeparti, hvor de fortjener at være. Fru Aase D. Madsen har gjort det henrivende godt for sig selv.

Første næstformand (Svend Auken):

Lige inden jeg giver fru Aase D. Madsen ordet for en kort bemærkning, må jeg indskærpe, at man skal tale i tredje person til medlemmer og partier herinde og ikke bruge direkte taleformen. Jeg vil bare sige det for god ordens skyld – ikke med henblik på fru Aase D. Madsen, der nu har ordet for en kort bemærkning.

Kl. 16.45

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Ja, Dansk Folkeparti har gjort det henrivende godt for sig selv. Vi kan spille på to heste, således at vi kan få gennemført det og i øvrigt gennemført det, vi gerne vil.

I øvrigt står vi jo i den samme henrivende situation, som SF og Enhedslisten – den yderste venstrefløj – har stået i i mange år i forhold til Socialdemokratiet, så vi er glade, og Socialdemokratiet og venstrefløjen er sure.

Første næstformand (Svend Auken):

Fru Charlotte Dyremose som ordfører.

Charlotte Dyremose (KF):

Mennesker med behov for hjælp i hjemmet skal selvfølgelig modtage hjælp. Det er en grundliggende sten i det danske velfærdssamfund. Vi Konservative er enige med forslagsstillerne i, at hjemmehjælp i dag visse steder ikke er god nok.

Vi har et hav af dygtige folk ansat i hjemmehjælpen, det er der ingen tvivl om. Men de rammer, der i dag er udstukket for hjemmehjælpen, er i for høj grad præget af systemtænkning. Beslutningsforslaget her bærer efter vores mening præg af en videreførelse af denne systemtænkning.

Jeg vil give forslagsstillerne ret i, at det kan være fristende at opstille klare lister over, hvilke

opgaver der skal løses, for at sikre at de bliver løst. Jeg kan give dem ret i, at det kan være fristende at opstille retningslinjer for, hvor mange timer hjemmehjælpen skal ydes.

Men jeg skal heller ikke lægge skjul på, at det netop er den slags retningslinjer, der er med til at gøre systemerne stivere og i sidste ende ender med at nedprioritere det enkelte menneske til fordel for det stive system. Vi Konservative mener, at der skal være tale om en hundrede procent individuel vurdering til gavn for den ældre.

Jeg hæfter mig særligt ved forslaget om minimum 2 timers hjemmehjælp om ugen. Jeg forstår som sagt godt den gode intention, men jeg mener alligevel, at forslaget er omsonst, for for mange mennesker vil 2 timer overhovedet ikke være nok. Det vil være en forsvindende lille del af det behov, man har, og det vil derfor ikke give nogen sikkerhed for udførelsen af de nødvendige opgaver.

Hvad så med de mennesker, der måtte have behov for mindre end 2 timer? Der er måske ikke så mange af dem, men jeg kan frygte, at sådanne minimumsbegrænsninger vil betyde, at mennesker med mindre behov enten får tildelt overflødig hjælp, som kunne gøre langt større gavn hos andre ældre med langt større behov, eller at den ældre med det meget lille behov for hjælp måske slet ingen hjælp får, fordi det lille behov ikke passer ind i systemets krav.

Vi Konservative er også enige i forslagsstillerens intentioner om, at hjemmehjælpen i videst muligt omfang skal være en kendt person. Det er aldrig rart at skulle lukke fremmede mennesker ind i sit hjem. Derfor er vi glade for regeringens løfter om større fleksibilitet og valgfrihed på området. Med muligheden for private hjemmehjælpsordninger vil den ældre kunne vælge et privat firma, hvis den kommunale hjemmehjælp ikke formår at udføre opgaven tilfredsstillende og altså også, hvis den kommunale hjemmehjælp ikke formår at sende den samme person til hvert besøg.

Lever kommunerne ikke op til de stillede krav, vil den enkelte borger sanktionere kommunens hjemmehjælp ved at flytte over til et privat firma. På den måde bliver det offentlige tilsyn med hjemmehjælpen suppleret af et meget effektivt tilsyn, nemlig af de ældre selv.

Alle ældre, der har behov for hjælp, skal selvfølgelig have ret til den nødvendige hjælp. De ældre har i mange år betalt en høj skat og skal selvfølgelig også kunne forvente en ordentlig service for pengene.

Vi Konservative ser frem til regeringens initiativer på området og regner med, at de vil komme til at betyde det helt nødvendige frie valg, der skal til på dette område. Den ældre skal frit kunne vælge, hvem der skal yde hjemmehjælp, og den ældre skal også selv være med til at tilrettelægge, hvordan den tildelte tid skal forvaltes.

Vi mener, at denne proces skal gennearbejdes grundigt, og der skal indlægges en større grad af valgfrihed og fleksibilitet, end der lægges op til i nærværende beslutningsforslag. Vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Villy Søvndal (SF):

Forslaget er undervejs i debatten blevet betegnet som et drilleforslag. Det synes jeg ikke er helt rimeligt, for det er i meget høj grad en afskrift af et forslag, vi behandlede i 1999, nemlig et forslag – fra SF i øvrigt – om at indføre nogle minimumsrettigheder på hjemmehjælpen.

Det var ud fra den forudsætning, at det var bedre at forebygge end hele tiden at kritisere, når problemerne løb løbsk. Dengang fremsatte vi et forslag, der gik ud på, at hvis man ikke selv kunne stå op, hvis man ikke selv kunne gå i seng, hvis man ikke selv magtede den personlige hygiejne, hvis man ikke selv magtede almindelig rengøring, hvis man ikke selv magtede indkøb og madlavning, så havde man som minimum krav på at få udført de ting, man ikke selv kunne.

Kl. 16.50

Så vidt jeg kan se, er pind 1 i dette beslutningsforslag en fuldkommen gengivelse af det, vi lavede. I SF er vi sådan set glade for, at det både har medvirket til inspiration for Dansk Folkeparti med hensyn til deres arbejdsprogram – det er jo altid rart at kunne inspirere politiske kolleger – og vi er ligeledes meget glade for, at det også har inspireret til Enhedslistens forslag; det er helt fint.

Den anden del af forslaget drejer sig om, at man minimum skal have 2 timers hjælp ugentlig. Det har vi aldrig foreslået, og jeg synes, man skal overveje, om det er et klogt forslag. Der er jo i SF en meget lang tradition – helt tilbage fra Aksel Larsens tid – for at tage udgangspunkt i éns gamle mor. Sådan en har jeg, og hun modtager 1 times hjælp hver fjortende dag til enkelte ting, og det gør, at hun kan klare sig selv. Jeg tror, hun ville synes, det var underligt, hvis hun skulle have 2 timer om ugen, og jeg synes, vi skal lade være med at lave det så stift. Jeg synes

også, det er lidt tilfældigt, at det lige præcis er den grænse, der er sat.

Endelig indeholder forslaget en erstatningsret ved aflyste timer. Det er vi enige i helt uden forbehold. Derfor kan vi støtte, at man skal være sikret et retskrav på de basale ting, og at man skal have ret til erstatning ved aflysning.

Regeringspartierne har jo været meget optaget af regeringens forslag, og det kan man ikke bebrejde denne regering, men jeg vil bare sige, at vi er meget spændt på at se mantraet om det frie valg udfoldet.

Hvis man lytter til kritikken blandt ældre, der modtager hjemmehjælp, går den jo ikke på, at de vil have en anden hjemmehjælper. Kritikken går i 98 pct. af tilfældene på, at de er glade for den hjemmehjælper, de har, men at de godt vil se vedkommende lidt mere. Det er det fundamentale problem i hjemmehjælpen, og derfor er man også nødt til at forholde sig til de fundamentale problemer. Der er to ting: Hvordan sikrer man rekrutteringen på det her område, og hvordan sikrer man, at det er attraktivt at arbejde som hjemmehjælper?

Jeg forstod, at statsministeren i en tv-debat her efter valget – ikke før valget, men efter valget, og det forpligter vel endnu mere – har sagt, at regeringen var meget optaget af hjemmehjælpernes aflønning. Det er vi også, og jeg venter spændt på, hvilke initiativer regeringen vil tage til at sikre hjemmehjælperne en bedre aflønning. Det er som bekendt Kommunernes Landsforening, der forhandler løn med hjemmehjælperne, men hvis det ikke bare skal være lidt forsinket valgflæsk, må det vel betyde, at regeringen i forbindelse med forhandlingerne om den kommunale økonomi vil lægge endnu en halv milliard eller noget i den retning på bordet for at sikre hjemmehjælperne en bedre aflønning. Det vil vi gerne støtte i SF, for vi er sådan set enige i målet, men det summer op, når regeringen skal finansiere sine forslag.

Det andet mantra, regeringen har, er frit valg på alle hylder, det er vi også spændt på. Jeg så med interesse Kommunernes Landsforenings udmelding om, at det havde man for så vidt ikke noget imod, man så bare med meget stor interesse frem til den regning, der meldte sig til slut.

Men som konklusion: Vi kan støtte både indledningen og afslutningen af Enhedslistens forslag, men vi er ikke enige i at sætte den faste grænse på 2 timer.

Margrethe Vestager (RV):

Jeg skal ikke lægge meget til de gode ord, der er sagt om intentionen bag forslaget, som jeg også tror, alle forudgående ordførere har været inde på. Det er et sympatisk ærinde, forslagsstillerne er ude i, og vi er jo også her i Tinget enige i vigtigheden af ordentlig praktisk og personlig bistand.

Men forslaget er bare igen et skridt i retning af en stadig større regelstyring af et offentligt område, og tænkningen synes at være, og det synes jeg også er fremgået af flere ordføreres tidligere bemærkninger, at der kun på Folketingets talerstol findes ordentlige mennesker. Forslagsstillerne anerkender jo intentionen i lov om social service, at mennesker, der har brug for personlig og praktisk bistand, skal have den hjælp, der er nødvendig for at få deres dagligdag til at fungere. Her har jeg citeret efter bemærkningerne til forslaget.

Det er, når virkeligheden ikke lever op til den intention, at forslagsstillerne bl.a. ønsker sig centralt fastsatte minimumskrav.

Men ud over større regelstyring er forslaget også et skridt i retning af ansvarsforflygtigelse. Det er kommunernes ansvar at leve op til loven; der er ældegeråd, der er klageinstanser, som kan og skal følge håndteringen af området i den enkelte kommune, råd, som faktisk synes at fungere stadig bedre, og det skal de naturligvis.

Kl. 16.55

Det er afgørende, at de konkrete kommuner, som ikke lever op til servicelovens ånd og bogstav, bliver retvist. Men hver gang, Folketinget tager initiativ til central fastsættelse af regler af denne type, bliver der stadig mindre at holde kommunerne fast på for alvor for borgerne.

Desværre, kan man sige, er vi også enige i den opfattelse, at minimumsregler faktisk risikerer at føre til en værre situation end det, som man gerne ville, dels fordi nogle får tildelt mere hjemmehjælp, end de egentlig havde brug for, og ressourcerne dermed går fra nogle af de svageste ældre, som måske i virkeligheden har brug for væsentlig mere hjemmehjælp, end de oplever at få i dag. Det er jo især set i lyset af de meget snævre rammer, der er for, hvor mange medarbejdere, man kan rekruttere til området. En anden risiko er, at minimumsregler bliver til gennemsnitsregler, eller at man betragter det som værende nok – det er problemet med den mindste fællesnævner.

Hvis det herudover kombineres med socialministerens forslag om 5.000 uanmeldte kontrol-

besøg pr. år, så bliver problemet endnu større. Det er svært at genkende valgkampens megen tale om større tillid, bedre ledelse og mere plads til den enkelte medarbejders ejerskab til sine opgaver.

Dette sidste er faktisk afgørende for en stadig bedre hjemmehjælp: At medarbejderne ikke kun føler sig, men *er* respekterede for deres arbejde og deres indsats, og at det som en del af den faglige kultur hører med, at man selvfølgelig både er menneske og medarbejder, og man tager ansvar for den konkrete opgaveløsning.

Men forudsætningen for dét er bl.a. stadig bedre grunduddannelse, jf. reformen af SOSU-området, som træder i kraft ved årsskiftet, fortsat efteruddannelse, arbejde med forbedring af arbejdsmiljøet og naturligvis en konkret og direkte ledelse i den enkelte kommune.

Derfor kan Det Radikale Venstre ikke støtte forslaget, men vi deltager meget gerne i en fortsat diskussion af, hvordan kommuner kan motiveres til en styrket indsats i hjemmeplejen, med de gamle i centrum og med medarbejderne som de mest selvfølgelig sparringspartnere.

Tove Videbæk (KRF):

I sommer var der alt for megen uro på baggrund af problemer på hjemmehjælpsområdet, men vi ved naturligvis, at de allerfleste kommuner gør et godt stykke arbejde, og at der er mange solstrålehistorier om hjemmehjælp, de når bare aldrig ud i pressen.

Men det er altså på grund af, at bl.a. Københavns Kommune og 15-20 pct. af de øvrige kommuner gør det alt for ringe med hensyn til hjemmehjælp, at vi nu står med det her beslutningsforslag til ændring af praksis på området med praktisk og personlig bistand, enten det så kaldes et drilleforslag eller ej.

Men i disse 15-20 pct. af kommunerne har der været problemer med alt for mange aflysninger, alt for mange udskiftninger af hjælpere, og alt for mange steder kan hjælperne ikke nå at udføre alt det, der er brug for, eller som man har lovet den ældre at udføre. Der er simpelt hen ikke afsat de ressourcer, der er behov for, eller man har ikke planlagt tilstrækkelig godt, med det resultat at ressourcerne ikke bliver brugt optimalt.

I nogle kommuner er man helt nede på, at kun 49 pct. af hjemmehjælpernes tid bliver brugt hos klienterne, mens man andre steder er helt oppe på 75 pct. Det er de samme opgaver, der skal udføres, hjemmehjælperne får de samme

lønninger, det er den samme lovgivning, men planlægningen er meget forskellig.

Vi skal huske, at mange af de ældre, der i dag bor længst muligt i eget hjem, bl.a. gør det, fordi samfundet ikke har et tilstrækkeligt antal pladser på sygehuse og plejehjem.

Jeg er enig i, at det ville være godt med en præcisering i servicelovens §§ 71-75 af, hvad kommunerne skal sørge for med hensyn til hjemmehjælp til ældre medborgere. Beslutningsforslaget B 4 synes vi i Kristeligt Folkeparti er meget sympatisk, men jeg mener faktisk, at den nuværende servicelov allerede indeholder et generelt retskrav på hjemmehjælp, men hvis mange kommuner fortsat ikke lever op til deres ansvar og det her retskrav, kan det naturligvis blive nødvendigt at præcisere det endnu tydeligere i loven samt udspecificere, hvad hjemmehjælp skal omfatte.

Vi skal jo huske, at de ældre har knoklet hele deres liv, mange af dem siden de var store børn, og de har bidraget med solide byggesten til vores velfærdssamfund. Derfor skal de ikke rammes nu, selv om nogle kommuner prioriterer på en uanstændig måde i forhold til de svageste ældre.

Hjælp og bistand til de svageste ældre handler egentlig mere om holdning, om etik, om indstilling til de ældre og om værdier end om retskrav og mindsteregler og bureaukrati; så altså ja til retskravet, som vi mener, der egentlig allerede er i loven.

KL 17.00

Mindstereglerne mener vi måske kan blive umulige at administrere, idet kommunerne er så forskellige, og der er forskellig transporttid osv., så det er nok heller ikke sagen at fastlåse time-tallet. Men et absolut ja til erstatningsbesøg ved aflysning og set fra vores synsvinkel gerne fra et privat hjemmehjælpsfirma, som kommunen har aftale med og har godkendt.

I Kristeligt Folkeparti vil vi gerne være med til at bygge et samfund, hvor vi viser de ældre, at de ikke er glemte, men at de kan være trygge ved, at de får den hjælp, de har brug for, når de har brug for den. Det mener vi simpelt hen de har ret til.

Derfor siger vi både et ja og et nej til beslutningsforslag nr. B 4.

Line Barfod (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg takke for, at såvel ministeren som ordførerne for Folketingets partier har været positive over for in-

terventionerne om at sikre en ordentlig omsorg for vores ældre.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at baggrunden for, at vi fra Enhedslistens side har fremsat dette forslag og en række andre forslag, ikke, som det er blevet udlagt i pressen, er, at vi ønsker at drille, men at vi ønsker at udnytte det, at så mange partier under valgkampen udtalte sig positivt om forbedringer på social- og sundhedsområdet. Vi ville gerne have forslagene frem hurtigt, så den positive ånd forhåbentlig kan udnyttes til nogle forbedringer for dem, der har mest behov for det.

Det fremgik såvel af ministerens tale som af talerne holdt af ordførerne for Venstre og De Konservative, at man foreslår at forbedre ældreomsorgen ved at indføre frit valg, og at man er nervøs for, at Enhedslistens forslag i stedet kan føre til for stive regler.

Jeg vil gøre opmærksom på, at der allerede i lovgivningen i dag er en mulighed for, at den ældre selv kan vælge en hjælper til at udføre praktisk bistand, men som hr. Villy Søvndal påpegede, er problemet for de ældre ikke, at de har behov for flere forskellige til at komme og yde hjælp, men at de har behov for, at det sikres, at hjælpen er der.

Hvis man indfører frit valg i et større omfang, vil man være nødt til at indføre netop de kontrolskemaer og kontrolforanstaltninger, som ordførerne for Venstre og De Konservative var bange for at vores forslag ville føre til, fordi man jo så skal kontrollere, om de private firmaer nu også udfører det arbejde, man betaler dem for.

Det, som vi ønsker med dette forslag, er at gå den stik modsatte vej og sikre, at den ældre og hjemmehjælperen har frihed til selv at aftale fra gang til gang, hvad der er vigtigt for den ældre at få udført den dag, og hvis det en dag er vigtigere at sidde ned og snakke over en kop kaffe end at få støvsuget, så skal der også være frihed til, at man kan gøre det.

Fru Grete Schødt fra Socialdemokratiet spurgte, hvordan Enhedslisten forestiller sig udmøntningen af forslaget, hvordan vi vil skaffe arbejdskraften, og også andre har været inde på, at det væsentligste problem på dette område i de kommende år er, at der mangler hænder, at der mangler arbejdskraft.

Vi mener, at der er mange, der gerne vil indgå i området, og at det er muligt at skaffe den nødvendige rekruttering, men det kræver selvfølgelig, at der er ordentlige arbejdsforhold og herunder også, at der kommer en forbedring af lønvil-

kårene. Vi håber da, at regeringen i de kommende overenskomstforhandlinger og også ved forhandlingerne om kommuneaftalen om, hvor mange penge der sættes af til kommunerne, vil se positivt på muligheden for at forbedre lønningerne på det her område.

Hvis man sikrer, at der kan leveres en ordentlig hjemmehjælp med ordentlig tid til sammen med den ældre at fastlægge, hvad der skal udføres, vil det også forbedre arbejdsmiljøet og dermed føre til, at folk ikke bliver nedslidte og ikke søger væk fra erhvervet. F.eks. har man i Skævinge Kommune haft forsøg, hvor man har ladet hjemmehjælperen og de ældre selv aftale, hvad der skulle udføres, og har dermed også kunnet afskaffe en række mellemledere. Det har ført til, at man kan udføre mere hjemmehjælp, og at sygeligheden er faldet både blandt hjemmehjælperne og blandt de ældre.

Så glæder det mig, at fru Aase D. Madsen kunne oplyse, at Dansk Folkeparti vil støtte forslaget, hvis statsministeren tillader, at det kommer med i finansloven, ellers vil man bagefter se på at være med til at få vedtaget forslaget med det flertal, der så eventuelt kan skaffes uden om regeringen.

Kl. 17.05

Så talte hr. Villy Søvndal fra SF om, at man skal overveje, hvorvidt 2 timer ugentlig som minimumstid nu også er klogt, når man skal passe på, at man ikke gør systemet for stift.

Vi er enige i, at det er vigtigt, at man ikke gennemfører for stive systemer, men vi mener omvendt også, at der er en nedre grænse for, hvor kort et hjemmehjælpsbesøg kan være, hvis ikke det skal være helt urimeligt for den ældre. At der kommer en hjemmehjælp farende ind og på et kvarter skal nå at støvsuge og ordne forskellige andre ting og så farer ud ad døren igen, kan godt virke meget forvirrende på en del ældre.

Men det er klart, at hvis det kun er et besøg, der drejer sig om at hente en indkøbsliste, og så kommer man igen en anden dag, hvor man har købt det ønskede ind, så skal der selvfølgelig ikke være tale om 2 timer. Vi foreslår, at vi under udvalgsarbejdet kigger nærmere på, hvordan man kan udforme det, så det kommer til at passe til den virkelighed, der er ude i kommunerne.

Så talte fru Tove Videbæk fra Kristeligt Folkeparti om holdninger og etik, og vi er helt enige i, at det er meget vigtigt på det her område. Der kom jo for nylig et større arbejde fra FOA, Forbundet af Offentligt Ansatte, og Dansk Sygeplejeråd, som netop har brugt lang tid på at disku-

tere holdninger og etik på det her område, og som har fremsat 10 forslag til, hvad der er et godt liv for ældre, og hvilke rettigheder de skal have, herunder retten til f.eks. selv at vælge, hvad de vil have at spise og retten til selv at vælge, hvornår de vil ud at gå og have noget frisk luft.

Vi mener, at vi skal se nærmere på de forslag og se på, hvad man rent praktisk kan gøre for at føre det ud i livet, så man dels sikrer, at det er muligt i henhold til de regler, der er for ydelse af hjemmepleje til ældre, dels sikrer, at hele den diskussion om holdninger og etik, der skal være i hjemmeplejen, også bliver ført ud i livet. Her kommer hele spørgsmålet om uddannelse og efteruddannelse, som fru Margrethe Vestager fra De Radikale var inde på, og som vi også mener er væsentligt på det her område, selvfølgelig også ind.

Vi håber, at der vil ske en positiv behandling, og at vi under udvalgsarbejdet kan se på, hvordan de intentioner, som alle taler om at de er enige i, kan føres ud i livet, således at vi kan sikre, at der bliver ydet de ældre den nødvendige omsorg, og at hjemmehjælperne og ældre selv kan aftale, hvorledes arbejdet skal fordeles, og hvad der skal udføres, i stedet for det system af regler og kontrol, som man har opbygget i mange kommuner i dag, og de mange aflysninger og forskellige hjemmehjælperne, som man desværre ser nogle steder.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Nu skal Enhedslistens ordfører jo ikke ligefrem tage os hundrede procent til indtægt for det her forslag. Vi er da imod de stive regler, som ligger i de der minimumskrav.

Det, som skal til, og det, som er alfa og omega, er, at der kommer mere tid, langt mere tid, for det, der sker i øjeblikket, og det synes jeg er det allermest alvorlige, er det, som formanden for Kommunernes Landsforenings socialpolitiske udvalg, Vagn Ry Nielsen, sagde, nemlig at vi bare skulle vente til efter valget, for så blev den praktiske hjælp mere eller mindre skåret bort, og så blev ressourcerne ført over til ikke den praktiske hjælp, men den hjælp, der gives til pleje og omsorg. Det kan jo ikke være rigtigt, for der er jo stadig væk et behov for netop den praktiske hjælp.

Det synes jeg er meget alvorligt. Vi har tallene fra Danmarks Statistik, og dem skal der ses på.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg forstod ikke helt sammenhængen i det, fru Aase Madsen sagde med på den ene side at være imod, at man fastsætter et mindstemål for, hvad der skal ydes hjemmehjælp til, hvilke praktiske funktioner man skal have hjælp til, og på den anden side at fru Aase Madsen så bagefter sagde, at Dansk Folkeparti er meget bekymret for, at der muligvis bliver skåret ned på den praktiske hjælp.

Vi mener netop, at det er meget vigtigt at fastlægge, at man også skal have den praktiske hjælp, og at man skal have den på en måde, så man kan opretholde så mange funktioner som muligt selv. Det vil sige, at der også skal være tid til, at hjemmehjælperen f.eks. kan vaske op og lave mad sammen *med* den ældre, i stedet for at hjemmehjælperen gør det *for* den ældre, også selv om det måtte tage længere tid for hjemmehjælperen, således at den ældre kan holde sig i gang længst muligt.

Kl. 17.10

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Ja, det er jo det, der hedder hjemmehjælp i gammeldags forstand, og det er vi da hundrede procent enige i. Så er det bare spændende, hvor vi kan finde pengene til det, og dem vil vi så forsøge at finde i samarbejde med regeringen.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er egentlig kun to korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Bare ganske kort. Hvis ikke statsministeren kan finde pengene, skal vi gerne hjælpe med at finde pengene hos dem, der har allerflest penge i dette samfund: de multinationale selskaber og herunder fra Nordsøolien.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør ind-

sigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 5:

Forslag til folketingsbeslutning om automatisk udbetaling af efterlevelseshjælp samt stop for tilbagebetaling af forudbetalt pension til afdøde.

Af Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL). (Fremsat 6/12 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Enhedslisten har fremsat et forslag til folketingsbeslutning, som vedrører reglerne om efterlevelseshjælp og reglerne om ophør af tilbagebetaling af pension ved dødsfald. Forslaget indebærer, at udbetalingen af efterlevelseshjælp skal ske automatisk uden ansøgningsskema, og at forudbetalt pension ikke kræves tilbagebetalt af en efterlevende ægtefælle eller samlever. Efterlevelseshjælpen kan i dag udbetales til den efterlevende efter en afdød ægtefælle eller samlever. Muligheden for at modtage efterlevelseshjælp blev indført i forbindelse med finanslovaftalen for 2000, og den erstattede muligheden for at modtage efterlevelseshjælp.

Mens efterlevelseshjælpen kun kunne udbetales til efterlevende efter afdøde pensionister, kan efterlevelseshjælp i princippet udbetales til alle efterlevende personer afhængig af indkomst og formueforhold. Udbetaling af efterlevelseshjælp kan efter de gældende regler kun ske efter ansøgning fra den efterlevende. Dette hænger sammen med, at hjælpen bl.a. beregnes på baggrund af den efterlevendes formueforhold, som kommunen ikke har kendskab til i forvejen.

Regeringen er meget opmærksom på, at det for en efterlevende, der i forvejen er i en uheldig og måske uoverskuelig situation, kan opleves som en urimelig ekstrabelastning at skulle indsamle en lang række oplysninger til en ansøgning om efterlevelseshjælp. Det er derfor rege-